

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
agnes.nordwall@regeringskansliet.se

Yttrande över promemorian Kontaktpunkter, tillstånd och tidsfrister enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial och EU-förordningen om nettonollindustri

Er beteckning: KN2025/02439

Sammanfattning

Länsstyrelsen tillstyrker att kompletterande bestämmelser huvudsakligen samlas i en ny lag och en ny förordning.

Länsstyrelsen välkomnar också den föreslagna samverkansskyldigheten mellan de sex kontaktpunktslänsstyrelserna och bedömer att den är viktig för att uppnå en enhetlig tillämpning av uppdraget.

Länsstyrelsen anser dock att promemorian inte fullt ut fångar det övergripande syftet med EU-förordningarna om kritiska råmaterial och nettonollindustri, nämligen att genom kontaktpunktens vägledning och stöd förenkla och samordna tillståndsprocesser för projektägare.

Promemorian behöver därmed förtydligas och i vissa delar kompletteras. Sammanfattningsvis gäller det särskilt följande:

- Länsstyrelsen har ett brett och sektorsövergripande uppdrag vilket gör det lämpligt att kontaktpunktsuppdraget ligger kvar på länsstyrelsen även efter bildandet av en ny miljöprövningsmyndighet.
- Kontaktpunktens uppdrag bör i högre grad utformas med fokus på vägledning, samordning och stöd genom tillståndsprocessen.

- Det bör förtydligas att kontaktpunkten i ett tidigt skede kan göra en inledande bedömning om ett projekt omfattas av EU-förordningarna.
- Kontaktpunktens bekräftelse bör avgränsas till frågan om projektet eller ansökan omfattas av EU-förordningarna.
- Länsstyrelsen anser att det behöver förtydligas vad som ska ingå i projektägarens begäran om yttrande av miljökonsekvensbedömningens omfattning och detaljeringsgrad.
- Det behövs vägledning om vilka ytterligare tillståndsförfaranden som kan omfattas av kontaktpunktens uppdrag.
- Länsstyrelsen avstyrker förslaget att ansökan om tillstånd enligt 2 kap. 12 § kulturmiljölagen (1988:950), föreslås omfattas av den nya förordningen. Länsstyrelsen har svårt att utifrån EU-förordningarna se att kulturmiljö avses omfattas i begreppet tillståndprocesser.
- För att säkerställa uppföljning av projektens olika tidsfrister behöver länsstyrelserna ett utvecklat IT-stöd.

5.1 En ny lag och förordning

Länsstyrelsen tillstyrker att kompletterande bestämmelser huvudsakligen regleras i en ny lag och en ny förordning.

Länsstyrelsen välkomnar också att kontaktpunktsuppdraget koncentreras till sex länsstyrelser och att dessa ska samverka med varandra. Länsstyrelsen har hög kompetens inom tillståndprocesser och har ansvar inom flera av de processer som berörs. Länsstyrelsen har ett brett och sektorsövergripande uppdrag vilket gör det lämpligt att kontaktpunktsuppdraget ligger kvar på länsstyrelsen även efter bildandet av en ny miljöprövningsmyndighet. Den nya myndigheten kommer visserligen vara expertmyndighet på miljöprövning men kommer sakna länsstyrelsens regionala överblick. Något som, utifrån våra erfarenheter i samband med arbete enligt dessa förordningar, är nödvändigt för att uppnå förordningarnas syfte med att skapa en överblick och samordning i alla nödvändiga tillstånd som krävs.

Länsstyrelsen anser att de olika tidsfristerna som avses ska framgå i den nya lagen och förordningen om kontaktpunkter. Detta underlättar vid läsning och missförstånd undviks. Dessutom är ett av syftena med EU-förordningarna att skapa förutsägbarhet avseende hur lång tid det tar att få ett tillstånd.

6.2 Kontaktpunkten ska underlätta och samordna tillståndsprocessen

Länsstyrelsen anser att promemorian fokuserar för lite på kontaktpunktens underlättande och vägledande funktion. Enligt Länsstyrelsens bedömning är en central del av syftet med kontaktpunktsfunktionen enligt EU-förordningarna om kritiska råmaterial och nettonollindustri (EU-förordningarna) att generera ett mervärde för projektägare genom att underlätta och vägleda i tillståndsprocesser.

Länsstyrelsen bedömer att ett av kontaktpunktens huvudsakliga mervärden ligger i tidig dialog med projektägare där kontaktpunkten kan hjälpa projektägaren att förstå tillståndsprocessen, identifiera relevanta tillståndsförfaranden och samordna kontakterna mellan berörda myndigheter. Om allt för stor del av kontaktpunktens uppdrag består av administrativa ”brevlådefunktioner” finns en risk att detta syfte går förlorat.

Länsstyrelsen ser att en av de viktigaste delarna av kontaktpunktens arbete kommer att finnas mellan samråd och inlämnande av ansökan där kontaktpunkten kan utgöra ett stöd kopplat till ansökans omfattning och detaljeringsgrad.

Länsstyrelsen anser vidare att det bör utvecklas hur kontaktpunkten i ett tidigt skede kan göra en inledande bedömning av om ett projekt omfattas av EU-förordningarna. En sådan bedömning är enligt Länsstyrelsens mening en praktisk förutsättning för att kontaktpunkten ska kunna avgöra om projektet ska omfattas av det stöd som kontaktpunktsfunktionen är avsedd att ge. Detta behöver enligt Länsstyrelsens bedömning inte regleras som ett nytt formellt steg i lag eller förordning. Det kan i stället tydliggöras i förarbetena hur kontaktpunktsfunktionen behöver fungera i praktiken.

6.3 För att starta en tidsfrist ska projektägaren begära att kontaktpunkten bekräftar att ansökan är fullständig

Länsstyrelsen förespråkar att dialogen mellan kontaktpunkt och projektägare sker tidigt och löpande, snarare än att den koncentreras till en bedömning när ansökan lämnas in.

Länsstyrelsen bedömer att kontaktpunktens vägledande funktion är särskilt värdefull i perioden mellan samråd och ansökan, då projektägaren tar fram sitt underlag. Under detta skede arbetar projektägaren med att ta fram ansökan och kontaktpunkten kan då bidra genom att vägleda projektägaren till en väl genomarbetad ansökan.

Enligt promemorians förslag kan kontaktpunkten begära kompletteringar gällande ansökans innehåll i förhållande till den kommande tillståndsprövningen innan den lämnar in ansökan till prövningsmyndigheten, samtidigt som prövningsmyndigheten senare gör en egen bedömning och kan begära ytterligare kompletteringar. Länsstyrelsen bedömer att detta medför en risk för dubbla bedömningar, otydlig ansvarsfördelning och ett ökat antal kompletteringar för projektägaren. Sammantaget riskerar detta att förlänga handläggningstiderna och därmed motverka EU-förordningarnas syfte att förenkla och effektivisera tillståndsprocesserna.

Länsstyrelsen anser därför att kontaktpunktens bekräftelse bör avgränsas till att avse om projektet eller ansökan omfattas av EU-förordningarna. Kontaktpunktens bekräftelse bör inte omfatta någon parallell bedömning av ansökans innehåll i förhållande till den kommande tillståndsprövningen.

Om vårt förslag inte beaktas så behöver en definition av begreppet fullständig tas fram. Definitionen måste vara så tydlig att den går att applicera i alla de olika typer av tillståndsprocesser som kan bli aktuella för projekt som omfattas av förordningarna. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att fullständighetsbedömningen utformas på ett sätt som säkerställer att tillståndsprocessen effektiviseras och inte riskerar att fördröjas.

6.7 Kontaktpunktens uppgifter i fråga om miljökonsekvensbeskrivningen

Länsstyrelsen anser att det behöver förtydligas vad som ska ingå i projektägarens begäran om yttrande av miljökonsekvensbedömningens omfattning och detaljeringsgrad. Är tanken att själva begäran är samma sak som ett samrådsunderlag, eller kan det vara en kort information om att man blivit ett strategiskt projekt? För att Länsstyrelsen ska kunna uttala sig om miljökonsekvensbedömningens omfattning och detaljeringsgrad behöver det finnas ett samrådsunderlag enligt 6 kap 31 § miljöbalken.

För många av de stora projekten som kan omfattas av förordningarna är det även nödvändigt med ett samrådsmöte för att avgränsningssamrådet ska kunna genomföras på ett sätt som skapar värde för projektägaren. Det behöver därför förtydligas vad en begäran från projektägaren ska innehålla.

Genom att exempelvis fastställa att inlämnande av ett samrådsunderlag utgör begäran om yttrande över miljökonsekvensbedömningens omfattning och detaljeringsgrad så skapas en tydlig startpunkt för detta steg i processen.

För att kontaktpunkten ska hinna se över länsstyrelsens yttrande och sedan administrera det till projektägaren inom de angivna 45 dagarna bör det vara möjligt för kontaktpunkten att ställa krav på att länsstyrelsen ska inkomma med sitt yttrande till kontaktpunkten inom en kortare tidsram än 45 dagar. Det bör vara upp till kontaktpunkten att avgöra en lämplig tidsfrist.

Det behöver även förtydligas hur det ska fungera för de projekt (exempelvis utvinningsprojekt) som har flera avgränsningssamråd kopplat till olika delar av processen. Enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial är det ett skall-krav att projektägaren inkommer med en begäran om yttrande över miljökonsekvensbedömningens omfattning och detaljeringsgrad inom 30 dagar från utpekande som strategiskt projekt. Ska begäran om yttrande över miljökonsekvensbedömningens omfattning och detaljeringsgrad även för kommande prövningar lämnas till kontaktpunkten inom 30 dagar från utpekande av strategiskt projekt eller anser man att det avgränsningssamrådet kan göras senare? Detta behöver förtydligas.

6.8 Statistik över handläggningstider

Länsstyrelsen anser att de länsstyrelser som i rollen som kontaktpunkt ska sammanställa statistik från berörda prövningsmyndigheter och Domstolsverket behöver ha möjlighet att ställa krav på i vilken form statistiken ska rapporteras. Detta är en förutsättning för att uppgiften ska kunna genomföras på ett effektivt sätt och utan att bli onödigt resurskrävande. Vidare kommer det i samband med statistikhanteringen uppkomma kostnader och resursbehov inom länsstyrelsen som bör uppmärksammas.

8.1 Tillståndsprocessen enligt EU-förordningarna

Länsstyrelsen förstår resonemanget kring varför elnätsanslutningar och elnätskoncessioner inte ska ingå i "tillståndsprocessen" enligt EU-förordningarna. Länsstyrelsen anser dock att även dessa delar är av mycket stor vikt för möjligheten att genomföra ett strategiskt projekt. Att inte inkludera detta i tillståndsprocessen medför att det saknas möjlighet för kontaktpunkten att jobba med den delen av processen och skapa förutsättning för snabb nätanslutning. Länsstyrelsen vet av erfarenhet att processen med nätanslutning är något som kan ta mycket lång tid och att inte inkludera detta medför stora risker att strategiska projekt, som i övrigt är färdiga för uppstart, blir fördröjda.

8.2 Tillståndsförfaranden som avser projekt för kritiska råmaterial och nettonollprojekt

Icke uttömmande uppräknig av tillståndsförfaranden

Länsstyrelsen anser att det för 12 § i förslag till ny förordning behövs vägledning om vilka andra tillståndsförfaranden det kan handla om. Utan sådan vägledning finns en risk för osäkerhet i tillämpningen, både för kontaktpunkterna, projektägare och berörda prövningsmyndigheter.

Kulturmiljö

Länsstyrelsen avstyrker förslaget att ansökan om tillstånd enligt 2 kap. 12 § kulturmiljölagen (1988:950), föreslås omfattas av den nya förordningen (punkt 10 i 9 §). Länsstyrelsen har svårt att utifrån EU-

förordningarna se att kulturmiljö avses omfattas i begreppet tillståndsprocesser.

I artikel 3 punkt 19 nettonollförordningen framgår definitionen för en tillståndsprocess: ”en process som omfattar alla relevanta tillstånd att bygga, utvidga, omvandla och driva tillverkningsprojekt för nettonollteknik och strategiska nettonollprojekt, däribland bygglov, kemikalietillstånd och tillstånd för nätanslutning samt miljöbedömningar och miljötillstånd där sådana krävs”.

Länsstyrelsen har svårt att se att den arkeologiska processen enligt 2 kap. kulturmiljölagen kan anses omfattas av förordningens begrepp vad gäller ”miljöprocessen”.

18.4 Konsekvenser för länsstyrelserna

För att säkerställa uppföljning av projektens olika tidsfrister behöver länsstyrelserna ett utvecklat IT-stöd. Här behöver särskilda medel avsättas.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsöverdirektören Jörgen Peters med länsmiljöingenjören Anna Alenius Bolin som föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschefen Monique Wannding, enhetschefen Ulrika Samuelsson och enhetschefen för Kulturmiljöenheten deltagit.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.